

เปรียบเทียบฐานความผิดต่างๆ ของกฎหมายตราสามดวงที่มีอิทธิพลกับกฎหมายอาญา

ประมวลกฎหมายตราสามดวงส่วนใหญ่เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับมาตั้งแต่สมัยอยุธยา จนถึงรัตนโกสินทร์ตอนต้น บทบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับการกระทำความผิดที่เป็นความผิดทางอาญา ในกฎหมายปัจจุบัน มีการกำหนดปะปนกันอยู่ในพระไอยการต่าง ๆ หลายฉบับ เช่น พระไอยการ อาชญาหลวง อาชญาราษฎร์ กระบดศึก โจร วิวาทตีต่อกัน เบดเสร็จ ผัวเมีย ฯลฯ อันเนื่องมาจาก ระบบกฎหมายเก่าของไทยไม่มีการแยกประเภทเป็นคดีแพ่ง คดีอาญา เช่นความหมายปัจจุบัน

ต่อมาในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวประเทศไทยต้องเผชิญกับลัทธิ จักรวรรดินิยมของชาติตะวันตก มาจนถึงในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ประเทศทางซีกโลกตะวันตกเหล่านี้มีระบบกฎหมายที่แตกต่างไปจากระบบกฎหมายไทย จึงมอง ว่ากฎหมายของไทยล้าสมัยและป่าเถื่อน ไม่ยอมรับกฎหมายไทยในการใช้บังคับกับคนของชาติ ตนเองที่เข้ามาติดต่อกับประเทศไทยในขณะนั้น

ในที่สุดพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงปฏิรูปกฎหมายและการศาลขึ้น ครั้งใหญ่ เพื่อให้ทัดเทียมนานาประเทศและสอดคล้องกับกฎหมายของชาติตะวันตก ซึ่งเป็น เงื่อนไขสำคัญในการยกเลิกสิทธิสภาพนอกอาณาเขต แต่ถ้าพิจารณาแล้วจะพบว่าบทบัญญัติ ต่างๆ หลักการ แนวคิด เจตนารมณ์ และจารีตประเพณีของไทยสมัยก่อนหลายๆ เรื่องที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวงนั้นยังคงมีความคล้ายคลึงกันและปรากฏอยู่ในกฎหมายอาญาปัจจุบันด้วย เมื่อศึกษาแล้วจะพบว่า มีประเด็นต่างๆ ในส่วนของกฎหมายอาญาที่มีส่วนคล้ายคลึงกับกฎหมาย ตราสามดวงในปีจุลศักราช 1166 (พ.ศ. 2347) และกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 ในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ใช้ พระราชบัญญัติกฎหมายลักษณะอาญาเป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน ร.ศ. 127 (พ.ศ. 2451) ซึ่งเหตุผลตามประกาศพระราชปรารภว่า

...พระราชกำหนดกฎหมายสำหรับพระราชอาณาจักรไทยนี้ บรมกษัตริย์แต่โบราณ สมัยได้รับคัมภีร์พระธรรมศาสตร์ของมนูสารจารย์ซึ่งเป็นกฎหมายในมัชฌิม ประเทศ มาเป็นหลักกฎหมายแล้ว

เมื่อมีเหตุอันใดเกิดขึ้น อันจะตัดสินด้วยพระธรรมสาตรมิได้ โดยกฎหมาย พระธรรมศาสตร์ไม่กล่าวถึงก็ดี หรือโดยประเพณีแล้วความนิยมในประเทศไทย ผิดกับมัชฌิมประเทศก็ดี บรมกษัตริย์แต่ปางก่อนก็ทรงตั้งพระราชกำหนดบทพระอัยการขึ้นไว้เป็นแบบแผน สำหรับพิพากษาเหตุแลคดีอย่างนั้นๆ ที่จะมีขึ้นใน ภายหน้า พระราชกำหนดบทพระอัยการนี้ ก็เป็นกฎหมายพระราชอาณาจักรเพิ่มเติมขึ้นโดยลำดับมา และพระราชกำหนดบทพระอัยการที่ได้ตั้งมาเป็นครั้ง เป็นคราวนี้เมื่อล่วงเวลาช้านานเข้าก็มีมากมายซับซ้อนกันเกิดลำบากแก่การที่จะ พิพากษารรรถคดี โดยการบ้านเมืองเปลี่ยนแปลงมาพันเหตุลวงสมัยที่จะต้องให้ พระราชกำหนดบทพระอัยการที่กษัตริย์พระองค์แต่ก่อนๆ ได้ทรงบัญญัติไว้หลายชั่วอายุคนแล้วบ้าง หรือโดยเหตุที่พระราชกำหนดบทพระอัยการเก่าขัดขวางกับที่ บรมกษัตริย์ภายหลังได้ทรงตั้งขึ้นบ้างในเวลาเมื่อถึงความลำบากนี้ขึ้นเช่นนี้ พระ เจ้าแผ่นดินจึงโปรดให้ประชุมลูกขุน ณ ศาลาอันเป็นเจ้ากระทรวงฝ่ายธุรการ พร้อมด้วยลูกขุน ณ ศาลหลวงอันมีตำแหน่งในฝ่ายตุลาการตรวจชำระพระราช กำหนดกฎหมาย และทรงพระราชวินิจฉัยให้ยกเลิกบทกฎหมายที่พ้นเวลาและมิ ควรจะใช้ออกเสีย คงไว้แต่ที่ยังใช้ได้จัดระเบียบเข้าเป็นลักษณะมีหมวดหมู่และ มาตราให้คนทั้งหลายรอบรู้กฎหมายมากขึ้นและเป็นความสะดวกแก่การ พิพากษารรรถคดีทั้งปวงทั่วไป เป็นราชประเพณีสืบมาแต่โบราณทีเดียวดังนี้ และ การตรวจชำระพระราชกำหนดกฎหมายดังว่ามานี้ ครั้งหลังสุดได้มีเมื่อ จุลศักราช 1166 ปีชวด ฉศก รัตนโกสินทร์ ศก 23 ในรัชกาลแห่งสมเด็จพระบรมโอรสาธิราช พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ตั้งแต่นั้นมาจนถึงบัดนี้นับได้ 103 ปี ยัง หาได้ตรวจชำระพระราชกำหนดบทพระอัยการให้เรียบร้อยไม่ ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่พระราชกำหนดบทพระอัยการ อันพันความต้องการในสมัยนี้ ขัดขวางกันเอง จะมีอยู่เป็นอันมาก ทรงพระราชดำริเห็นว่าถึงเวลาอันสมควรที่จะต้องตรวจชำระ พระราชกำหนดกฎหมายอยู่ด้วยเหตุนี้แล้วประการหนึ่ง

อีกประการหนึ่ง ในระหว่างตั้งแต่จุลศักราช 1217 ปีเถาะ สัปตศักราชรัตนโกสินทร์ศก 74 มา ประเทศไทยได้ทำหนังสือสัญญาทางพระราชไมตรีกับนานาประเทศ และ หนังสือสัญญาทั้งปวงนั้นได้ทำตามแบบหนังสือสัญญาที่ฝรั่งได้ทำกับประเทศ ทางตะวันตก คือ ประเทศเดอร์กี ประเทศจีน และประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น มี ข้อความอย่างเดียวกับที่ยอมให้กงสุลมีอำนาจตั้งศาลพิจารณาและพิพากษาคดี

ตามกฎหมายของเขา ในเมื่อคนในบังคับของชาตินั้นๆ ที่เข้ามาอยู่ในประเทศทาง ตะวันออกเป็นความกันขึ้นเอง หรือเป็นจำเลยของคนในบังคับของบ้านเมือง ลักษณะอย่างนี้ แม้จะมีประโยชน์ที่บรรเทาความรับผิดชอบแห่งเจ้าของประเทศ ได้อยู่บ้างในสมัยเมื่อแรกทำหนังสือสัญญา เรายังมีชาวต่างประเทศพึงเข้ามา ค้าขาย แต่ต่อมาเมื่อการค้าขายคบหากับนานาประเทศเจริญแพร่หลาย มีชาว ต่างประเทศมาตั้งประกอบการค้าขายในพระราชอาณาจักรมากขึ้น ความลำบาก ในเรื่องคดีที่เกี่ยวข้องกับคนในบังคับต่างประเทศ ก็ยิ่งปรากฏเกิดมีทวีมากขึ้นทุก ที เพราะเหตุที่คนทั้งหลายอันประกอบการสมาคมค้าขายอยู่ในอำนาจศาลและ ในอำนาจกฎหมายต่างๆ กันขัดข้องทั้งในการปกครองบ้านเมืองและกีดกัน ประโยชน์ของคนทั้งหลาย ตลอดจนชนชาติต่างประเทศนั้นๆ เองอยู่เป็นอันมาก ความลำบากด้านเรื่องอำนาจศาลลงสู่ลงเช่นว่ามานี้ย่อมมีทุกประเทศที่ได้ทำ สัญญาโดยแบบอย่างอันเดียวกัน และต่างมีความประสงค์อย่างเดียวกันที่จะหา อุบายเลิกล้างวิธีศาลลงสู่ลงต่างประเทศให้คนทั้งหลายไม่ว่าชาติใดๆ บรรดาอยู่ใน ประเทศนั้นๆ ได้รับประโยชน์อยู่ในอำนาจกฎหมาย และอำนาจสำหรับบ้านเมือง แต่อย่างเดียวกันทั่วกัน ประเทศญี่ปุ่นได้เริ่มริคิดอ่านจัดการเรื่องนี้ก่อนประเทศอื่น โดยวิธีเลือกเนติบัณฑิตต่างประเทศที่ชำนาญระเบียบบทกฎหมายฝรั่งเข้ามารับ ราชการเป็นที่ปรึกษาทำการ พร้อมด้วยข้าราชการญี่ปุ่นช่วยกันตรวจชำระ กฎหมายของประเทศญี่ปุ่น จัดเข้าระเบียบเรียงให้เป็นแบบแผนวิธีทำนองเดียวกับ กฎหมายที่ใช้อยู่ในประเทศฝรั่งโดยมาก ทั้งจัดการศาลยุติธรรมให้เป็นไปตาม สมควรแก่ปัจจุบันสมัยทั่วไปในประเทศญี่ปุ่น เมื่อประเทศญี่ปุ่นเป็นระเบียบแบบ แผนเรียบร้อยดีแล้วก็ยอมแก้สัญญายกเลิกอำนาจศาลลงสู่ลงให้คนในบังคับ ต่างประเทศให้อยู่ในอำนาจกฎหมายและศาลญี่ปุ่นตั้งแต่นั้นมา มีประเทศญี่ปุ่นที่ เลิกอำนาจศาลลงสู่ลงต่างประเทศได้ด้วยอุบายที่จัดการดังกล่าวมานี้เป็นปฐมและ เป็นทางที่ประเทศอื่นๆ อันได้รับความลำบากอยู่ด้วยวิธีศาลลงสู่ลงต่างประเทศ เข้า มาตั้งในบ้านเมืองจะดำเนินให้สำเร็จประโยชน์อย่างเดียวกันได้ ด้วยเหตุเหล่านี้จึง ได้โปรดให้นาเนติบัณฑิตผู้ชำนาญกฎหมายต่างประเทศเข้ามารับราชการหลาย นาย มีมองซิเออร์โกลแลง ยัคแมงส์ ผู้ได้เคยเป็นเสนาบดีในประเทศเบลเยียม ที่ได้มา รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นเจ้าพระยาอภัยราชาเป็นต้น และเมื่อรัตนโกสินทร์

ศก 116 ได้ทรงพระกรุณาโปรดให้มีกรรมการผู้ชำนาญการกฎหมายทั้งฝ่ายไทยและต่างประเทศ...¹

จากประกาศพระราชปรารภของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าอยู่หัวตอนหนึ่งที่ว่า “...และทรงพระราชวินิจฉัยให้ยกเลิกบทกฎหมายที่พ้นเวลาและมีควรจะใช้เสีย คงไว้แต่ที่ยังใช้ได้จัดระเบียบเข้าเป็นลักษณะมีหมวดหมู่และมาตราให้คนทั้งหลายรอบรู้กฎหมายมากขึ้นและเป็นความสะดวกแก่การพิพากษารรคดีทั้งปวงทั่วไป...” ทำให้ผู้เขียนทำการค้นหาคำตอบว่ามีหลักการใดบ้างที่ยังคงหลงเหลือและเป็นสิ่งที่ได้ส่งผ่านมาจนถึงในประมวลกฎหมายอาญาที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้

ลักษณะฐานความผิดต่างๆ ที่อยู่ในกฎหมายตราสามดวงที่ยังมีความคล้ายคลึงกันและปรากฏให้เห็นอยู่ในกฎหมายอาญาปัจจุบัน โดยมีกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 เป็นรอยต่อระหว่างสามยุคนั้นซึ่งผู้เขียนมีความประสงค์นำเสนอ โดยยึดฐานความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาเป็นหลัก เฉพาะลักษณะความผิดเกี่ยวกับการปกครอง ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

ลักษณะความผิดเกี่ยวกับศาสนา ลักษณะความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง ลักษณะความผิดเกี่ยวกับเพศ ลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย และลักษณะความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เท่านั้น ดังต่อไปนี้

1. ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการปกครอง

1.1 ความผิดต่อเจ้าพนักงาน

ต่อสู้ขัดขวางเจ้าพนักงาน

¹ “ประกาศพระราชปรารภ กฎหมายอาญา ร.ศ. 127” อ้างถึงใน หยุด แสงอุทัย, คำอธิบายกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127, พิมพ์ครั้งที่ 6, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2548), น. 33-36.

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-พระเจ้าอยู่หัวฯให้ไปทำการใดๆ และมีผู้ร้ายไล่ทำร้ายผู้ไปทำราชการนั้น กฎหมายกำหนดให้มีโทษ ถ้าผู้ร้ายทำร้ายผู้ไปราชการถึงตาย กฎหมายให้ฆ่าไปตามกัน ²	- ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงานผู้กระทำตามหน้าที่ กฎหมายกำหนดว่ามันมีความผิด ³ - ผู้ใดใช้กำลังทำร้ายหรือใช้วาจาขู่ เชิญว่าจะทำร้าย เพื่อที่จะต่อสู้หรือขัดขวางเจ้าพนักงาน, จะข่มขืนพนักงานคนใดให้กระทำการหรืองดเว้นอันเกี่ยวกับหน้าที่อันชอบด้วยกฎหมายก็ดี กฎหมายว่ามันเป็นผู้ร้าย ⁴	- ผู้ใดต่อสู้หรือขัดขวาง เจ้าพนักงาน หรือผู้ซึ่งต้องช่วยพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติหน้าที่กฎหมายให้มีโทษ ⁵

ข้อพิจารณาคือ

1. ต้องมีการแต่งตั้ง

2. การแต่งตั้งจะต้องเป็นการแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการ

โดยคุณธรรมของความผิดฐานนี้คือ คุ่มครองความเดือดขาดแห่งอำนาจรัฐ

² พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 96 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, ประมวลกฎหมาย รัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ตามฉบับหลวง ตรา 3 ดวง, 3 เล่ม, (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2529), เล่มที่ 2, น. 421.

³ กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 119.

⁴ กฎหมายลักษณะอาญา มาตรา 120.

⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 138.

1.2 ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ

1.2.1 เจ้าพนักงานยกยอกททรัพย์

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้ใดบังอาจเบียดบัง ช้าง ม้า ข้า คน เงิน ทอง ส่วย อกร และมีผู้รู้เห็นเป็นใจ กฎหมายให้เอาตัวผู้นั้นและผู้รู้เห็นไปลงโทษ ⁶	- ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่จัดซื้อหรือรักษาทรัพย์สิ่งใด ถ้ามิได้มีอำนาจที่จะทำได้โดยชอบด้วยกฎหมายและได้ยกยอกทรัพย์ไปหรือยอมให้ผู้อื่นยกยอกไปก็ดี โดยรู้เห็นเป็นใจกัน กฎหมายว่ามามีความผิดต้องระวางโทษ ⁷	-ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำจัดการ หรือรักษาทรัพย์ใด เบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตนเอง หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์ไป กฎหมายกำหนดต้องรับโทษ ⁸

โดยทรัพย์ที่ยกยอกนั้นจะต้องเป็นทรัพย์ที่เจ้าพนักงานมีหน้าที่ จัดซื้อ ทำ หรือปกครองรักษา ถ้า ไม่เกี่ยวกับหน้าที่ของเจ้าพนักงานไม่ผิดในฐานนี้

คุณธรรมของความผิดฐานนี้คือ ความบริสุทธิ์สะอาดแห่งอำนาจรัฐหรือความบริสุทธิ์สะอาดของตำแหน่งหน้าที่

⁶ พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 27 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 289.

⁷ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 131.

⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 147.

1.2.2 เจ้าพนักงานปฏิบัติ / ละเว้นไม่ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบ / ทุจริต

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้กระทำนอกเหนือพระราชโองการบทกฎหมายก็ดี และถือว่าตนเองมียศศักดิ์คุมกำลังพลไปจุดคร่า บ่าวไพร่ลูกเมียผู้อื่นมาตีโดยจำจงโดยพลการ กฎหมายว่ามันมีโทษ⁹ -มีผู้มาฟ้องคดีใดก็ตามให้เอาเนื้อความขึ้นกราบบังคมทูลก่อน ถ้าพิจารณาไต่ถามตีโดยจำจงโดยพลการ กฎหมายว่าผู้นั้นมีความผิด¹⁰	-ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ปกครองบ้าน หรือรักษาทรัพย์ หรือหนังสืออันใด ถ้ามิได้มีอำนาจให้กระทำโดยชอบด้วยกฎหมาย และมันทำลายทรัพย์ หรือมันยอมให้ผู้อื่นกระทำเช่นนั้น โดยรู้เห็นเป็นใจกัน กฎหมายว่ามันมีความผิด¹¹ -เจ้าพนักงานผู้ใดคิดร้ายต่อผู้อื่น โดยการกระทำอันมิควร หรือละเว้นโดยเจตนา ให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น กฎหมายว่ามันมีความผิด¹²	-ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น หรือปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษ¹³ -ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานทำให้เสียหาย, ทำลาย, ช้อนเร้น, เอาไป หรือทำให้สูญหาย หรือทำให้ไร้ประโยชน์ซึ่งตนมีหน้าที่ต้องดูแล หรือยินยอมให้ผู้อื่นกระทำต้องระวางโทษ¹⁴

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ ความบริสุทธิ์สะอาดแห่งอำนาจรัฐหรือความบริสุทธิ์สะอาดต่อตำแหน่งหน้าที่

⁹ พระไอยการอาญาหลวง มาตรา 21 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 386.

¹⁰ พระไอยการอาญาหลวง มาตรา 28, เพิ่งอ้าง, น. 390.

¹¹ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 129.

¹² กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 145.

¹³ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157.

¹⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 158.

2. ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการยุติธรรม

ความผิดต่อเจ้าพนักงานยุติธรรม เช่น การทำพยานหลักฐานเท็จและการนำสืบพยานเท็จในการพิจารณาคดีอาญา

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
-กฎหมายกำหนดว่าให้พิจารณาว่าเป็นความหลงหรือเป็นความราษฏร ถ้าเป็นความหลงพิรุณถึงสองกระทงจึงให้เอาพิรุณ ¹⁵	-ผู้ใดทำให้มีขึ้นด้วยประการใดไม่ว่าจะเป็นบัญชีหรือเอกสารอื่นใดที่อาจใช้เป็นหลักฐานในข้อสำคัญแห่งการพิจารณาคดี โดยรู้อยู่ว่าอาจทำให้เสียความเป็นจริงในคดีกฎหมายว่ามันทำพยานเท็จ ¹⁶ -ผู้ใดรู้ว่ามีได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และได้ความฟ้องร้องว่าได้มีการกระทำความผิดหรือทำพยานเท็จเพื่อที่จะให้ความผิดได้เกิดขึ้นก็ตีกฎหมายว่ามันมีความผิด ¹⁷	-ผู้ใดทำพยานหลักฐานเท็จเพื่อให้ผู้มีอำนาจสืบสวนคดีอาญาเชื่อได้ว่ามีความผิดอาญาอย่างใดเกิดขึ้น หรือเชื่อว่าความผิดที่เกิดขึ้นร้ายแรงกว่าที่เป็นความจริง กฎหมายกำหนดไว้ต้องรับโทษ ¹⁸ -ผู้ใด นำ สืบ หรือ แสดงพยานหลักฐานอันเป็นเท็จในการพิจารณาคดี ถ้าเป็นพยานหลักฐานในข้อสำคัญในคดีนั้น กฎหมายกำหนดให้รับผิด ¹⁹

¹⁵ พระไอยการลักษณะภณาน มาตรา 62 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, ประมวลกฎหมาย รัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ตามฉบับหลวง ตรา 3 ดวง, 3 เล่ม, (กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2529), เล่มที่ 1, น. 355.

¹⁶ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 157.

¹⁷ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 159.

¹⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 179.

¹⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 180.

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ความเด็ดขาดแห่งอำนาจรัฐในการยุติธรรม

3. ลักษณะความผิดเกี่ยวกับศาสนา

3.1 กระทำต่อวัตถุที่เคารพในทางศาสนา และลัทธิพระพุทธรูป

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้ใดทุจริตจิตบาปหยาบเข้าเป็นโจรลักเอาองค์พระพุทธรูปไปขายหรือทำลายก็ดี กฎหมายว่ามันมีความผิด²⁰ -โจรเอาพระพุทธรูปไปเผาสำรอกเอาทอง มีโทษ²¹ -ผู้ร้ายลักขุดพระพุทธรูป ขุดพระสถูป ขุดพระวิหาร ต้องมีโทษ²²	-ผู้ใดทำลายวัตถุ หรือสิ่งที่เป็นที่เคารพในทางศาสนาของบุคคลพวกใดก็ดี ให้เป็นที่ทรมโทรมเสียหาย โดยเห็นได้ว่าเป็นข้อหมิ่นประมาทแก่ศาสนา กฎหมายว่ามีความผิดต้องระวางโทษ²³	-ผู้ใดลักทรัพย์ ในสถานที่บูชาสาธารณะ ต้องระวางโทษ²⁴ -ผู้ใดลักทรัพย์ ที่เป็นพระพุทธรูป หรือวัตถุในทางศาสนาถ้าทรัพย์นั้นเป็นที่สักการะบูชาของประชาชนหรือเก็บไว้เป็นสมบัติของชาติ ถ้าการกระทำดังกล่าวได้กระทำในวัด สำนักสงฆ์ สถานอันเป็นที่เคารพในทางศาสนา โบราณสถาน ต้องรับโทษ²⁵

²⁰ พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 47 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 317.

²¹ พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 48 และ 49, เพิ่งอ้าง, น. 318.

²² พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 52, เพิ่งอ้าง, น. 320.

²³ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 206.

²⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335(9).

²⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 ทวิ.

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนั้นนอกจาก กรรมสิทธิ์ และการครอบครอง แล้ว ยังมี คุณค่าในทางประวัติศาสตร์และศิลปวัฒนธรรมของชาติ อีกอย่างด้วย จะเห็นได้ว่าใน กฎหมายตราสามดวงนั้นมีบทลงโทษที่หนักสำหรับผู้ที่กระทำความผิดต่อศาสนา และต้องเฉพาะ พระพุทธศาสนาเท่านั้น ทั้งนี้ผู้เขียนเชื่อว่าสมัยก่อนนั้นสังคมคงจะไม่ค่อยยอมรับนับถือศาสนาอื่น เท่าศาสนาพุทธและกฎหมายก็ได้กำหนดไว้ว่าห้ามนับถือ ศิวะลึงค์ เป็นต้น ซึ่งต่อมาในกฎหมาย ลักษณะอาญา ร.ศ.127 นั้น ก็ได้บัญญัติความผิดต่อศาสนาไว้เช่นกันแต่ซึ่งมิได้ระบุว่าจะต้องเป็น ศาสนาใดศาสนาหนึ่งเท่านั้น แต่ก็ได้มีบทบัญญัติที่จะลงโทษหนักแก่กรณีผู้ที่กระทำการลักวัดถู ทางศาสนา เหมือนดังกฎหมายตราสามดวงและกฎหมายอาญาในปัจจุบันซึ่งได้กำหนดบทลงโทษ เกี่ยวกับเหตุจรรยาในการลักทรัพย์และลักพระพุทธรูป เป็นต้น

3.2 พระภิกษุลักลอบเสพเมถุน

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
-พระภิกษุ, สามเณร ผู้อยู่ใน ศีล ทำผิดวินัย ด้วยกันชำเรา หญิง พิจารณาแล้วว่าผิดจริง ให้สึกออกมาลงโทษ ²⁶	-	-

จะสังเกตเห็นได้ว่าตั้งแต่มีการใช้กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 และประมวล กฎหมายอาญาจะมีได้บัญญัติความผิดเกี่ยวกับฐานนี้ไว้เลย ซึ่งผู้เขียนเห็นว่าในปัจจุบันนี้ความผิด ฐานนี้ได้มีการทำผิดมากขึ้นทุกขณะทำให้พระพุทธศาสนาเสื่อมทรามลง แต่ก็ได้มีการลงโทษ อะไรเลย เพียงแต่จับตัวไปสึกเพียงเท่านั้น

²⁶ พระไอยการลักษณะผัวเมีย มาตรา 41 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ การเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 19.

4. ลักษณะความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน

ลักษณะความผิดเกี่ยวกับความสงบสุขของประชาชน เช่นอั้งยี่/ซ่องโจร

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ห้ามไม่ให้ฟันแทงกันตายและไม่ให้ทำร้ายกันในแผ่นดิน ถ้าผู้ใดบังอาจ ผู้นั้นต้องระวางโทษ ²⁷ -ผู้ใดทำการอุกอาจ 5 ประการ ต่อไปนี้ ต้องได้รับโทษ คือ 1.เอาทรัพย์สินของผู้คน ช้าง ม้า วัว ควาย ของผู้อื่นมาเป็นประโยชน์ 2.คุกคามผู้อื่นให้ละทิ้งบ้านเรือน แล้วเข้าไปเก็บทรัพย์สิน 3.เห็นผู้อื่นเดินทางมาจากชนบท แล้วอ้างว่าเงินที่นำติดตัวมาด้วยมีไซ้ของผู้ นั้น จึงกรรโชกเป็นของตน 4.เอาเมียคนอื่นมาเป็นของตน 5.ผู้อื่นมิเข้าข้างตนจึงหาเรื่อง ²⁸	-ผู้ใดเป็นสมาชิกในสมาคมอันใดที่ ปกปิดวิธีการของสมาคม และเป็นสมาคมที่ตั้งขึ้นเพื่อการมิชอบ ด้วยกฎหมาย กฎหมายว่ามั่นคงคือ อั้งยี่ ²⁹ -ถ้าพวกอั้งยี่พวกใด แม้คนเดียว ไปกระทำความผิด ซึ่งเป็นความ ประสงค์ของลัทธิผู้ร้ายนั้น กฎหมายกำหนดพรรคพวกที่ไปด้วย หรืออยู่ในที่ประชุมลงความเห็นว่า จะไปกระทำการนั้น ตลอดจนบรรดา หัวหน้าและผู้มีตำแหน่ง ในอั้งยี่ลัทธิ นั้น ต้องระวางโทษ ³⁰	-ผู้ใดประชุมในที่ประชุมอั้งยี่ ลัทธิผู้ร้าย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานเป็นอั้งยี่ลัทธิผู้ร้าย ³¹

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ความสงบสุขของประชาชน

²⁷ พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 10, เพ็งอั้ง, น. 377.
²⁸ พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 14, เพ็งอั้ง, น. 382.
²⁹ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 177.
³⁰ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 181.
³¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 211, 212, 214.

5. ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง

ลักษณะความผิดเกี่ยวกับการปลอมแปลง เช่น การเลียนแบบเงินตราและหลอกลวงจำหน่าย

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้ใดทำเงินทองแดงหรือกะตราบปลอมตอกตราพดด้วงพิจารณาเป็นความจริงให้ลงโทษถ้าผู้ใดสมรู้ให้ทำและรับซื้อมาขาย ต้องลงโทษเช่นกัน ³²	-ผู้ใดปลอมเงินตราหรือสิ่งของอย่างใด ๆ ซึ่งใช้อย่างเงินตราต้องมีโทษ ³³ -ถ้าผู้ใดกระทำความผิดดังต่อไปนี้ ต้องระวางโทษ 1.ปลอมเงินตราหรือแปลงเงินตรา 2.จำหน่ายเงินซึ่งมันรู้อยู่แล้วว่าเป็นของปลอมหรือแปลง ³⁴	-ผู้ใดแปลงเงินตรา, เหรียญธนบัตร หรือสิ่งอื่นใด ซึ่งรัฐบาลออกให้ ผู้นั้นกระทำความผิด ³⁵ -ผู้ใดทำบัตร หรือโลหะธาตุอย่างใด ๆ ให้มีลักษณะคล้ายคลึงกับเงินตราออกจำหน่ายต้องระวางโทษ ³⁶

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ความมั่นคงเชื่อถือและการใช้ชำระหนี้ได้

³² พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 156 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 360.

³³ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 202.

³⁴ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 203.

³⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 241.

³⁶ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 249.

6. ลักษณะความผิดเกี่ยวกับเพศ

6.1 กระทำอนาจาร / อนาจารเด็กอายุไม่เกิน 15 ปี

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ชายใดจับมือหยอกลูกสาวผู้อื่นก็ดีขึ้นไปจนถึงห้องนอนเขาก็ดี และจุดลากลูกสาวเขาไปจูบกอดทำชู้ และประการใดก็ดี กฎหมายว่ามีโทษ³⁷ -ผู้ใดบังอาจเห็นลูกเมียคนอื่นพาพวกไปเอามาเป็นเมียหรือเข้าคนก็ดี และทำให้เขาเสียตัว ต้องมีโทษ³⁸ - ไปสู่ขอลูกสาวท่านแต่ยังไม่ได้แต่งงาน ชายนั้นพาผู้หญิงไป กฎหมายมีความผิด³⁹	- ผู้ใดทำอนาจารแก่บุคคลอายุเกินกว่า 12 ปีขึ้นไป โดยใช้กำลังหรือขู่ด้วยวาจา หรือใช้อุบายหลอกลวงด้วยประการใด กฎหมายกำหนดว่าต้องระวางโทษ⁴⁰	-ผู้ใดกระทำอนาจารบุคคลอายุเกินกว่า 15 ปี โดยประการใดๆ ซึ่งบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่อาจขัดขืนได้ หรือทำให้บุคคลนั้น เข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษ⁴¹ - ผู้ใดกระทำอนาจารแก่เด็กอายุไม่เกิน 15 ปี โดยเด็กนั้นจะยินยอมหรือไม่ก็ตาม ต้องมีโทษ⁴²

³⁷ พระไอยการลักษณะผิดเมีย มาตรา 77 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 42.

³⁸ พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 49, เพ็ญอ้าง, น. 402.

³⁹ พระไอยการอาชญาราช มาตรา 11, เพ็ญอ้าง, น. 452.

⁴⁰ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 246.

⁴¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 278.

⁴² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 279.

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ เสรีภาพในทางเพศและความบริสุทธิ์
ในทางเพศ

6.2 การกระทำชำเราเด็กหญิง

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
- ถ้าชายใดกระทำความผิด ชำเรเด็กตั้งแต่ 12 ขวบลง มา มิได้ถึงชำเราให้มีโทษ ถ้ามีเลือดออกถึงชำเรา ให้ ลงโทษหนักขึ้น ⁴³	- ผู้ใดกระทำความผิดชำเรเด็กอายุต่ำกว่า 12 ขวบ ถึงหญิงนั้น จะยินยอม หรือไม่ก็ตาม กฎหมายว่าต้องรับ โทษ ⁴⁴	- ผู้ใดกระทำความผิดชำเรเด็กหญิง อายุไม่เกิน 15 ปีที่มีไข้ภรรยา ตน โดยเด็กหญิงนั้นจะยินยอม หรือไม่ก็ตามต้องระวางโทษ ⁴⁵

คุณธรรมทางกฎหมายในความผิดฐานนี้ คือ ความบริสุทธิ์ในทางเพศของเด็กหญิง

⁴³ พระราชบัญญัติ มาตรา 17 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง,
ประมวลกฎหมาย รัชกาลที่ 1 จุลศักราช 1166 พิมพ์ตามฉบับหลวง ตรา 3 ดวง, 3 เล่ม,
(กรุงเทพมหานคร: เรือนแก้วการพิมพ์, 2529), เล่มที่ 3, น. 97-98.

⁴⁴ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 244.

⁴⁵ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 277.

6.3 เป็นธุระจัดหาเพื่อสนองความใคร่ของผู้อื่นโดยผู้นั้นไม่ยินยอม

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
- ชายใดมิได้ไปสู่ขอหญิงสาว แบะอุกอาจกระทำทุจรจาร หญิงก็ดี และชายชอบลักทำ ชู้และข่มขืน และลักพาตัว ผู้หญิงไปก็ดี กฎหมายว่าชาย ผู้นั้นมีโทษ ⁴⁶	-ผู้ใดเพื่อให้สำเร็จความใคร่ของ ผู้อื่น บังอาจโดยใช้อุบายหลอก หรือโดยใช้อำนาจด้วยกำลังกาย โดยขู่เข็ญโดยใช้อำนาจหรือวิธีอื่น ใดเพื่อเป็นธุระจัดหาล่อไปหรือชัก พาไปเพื่อการอนาจาร ซึ่งหญิง หรือเด็กหญิง กฎหมายว่าผู้นั้นมี ความผิด ⁴⁷	- ผู้ใดเพื่อสนองความใคร่ของ ผู้อื่นเป็นธุระจัดหา ล่อไปหรือ พาไปเพื่อการอนาจาร ซึ่ง ชายหรือหญิงโดยใช้อุบาย หลอกกลวง ขู่เข็ญ ใช้กำลัง ประทุษร้าย หรือใช้วิธีข่มขืน ใจด้วยประการอื่นใด ต้อง ระวางโทษ ⁴⁸

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้ คือ

- 1. การซื่อสัตย์ทางเพศ
- 2. เสรีภาพในการตัดสินใจ

⁴⁶ พระไอยการลักษณะผิดเมีย มาตรา 76 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 40-41.

⁴⁷ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 241.

⁴⁸ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 283.

6.4 ข่มขืนกระทำชำเรา

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
- ชายใดข่มขืนลูกสาวหลานสาว ผู้อื่นถึงชำเรา กฎหมายให้มีโทษ ⁴⁹	- ผู้ใดบังอาจใช้อำนาจด้วยกำลังกาย หรือด้วยวาจาขู่脅 กระทำชำเราขึ้นใจหญิงที่มีไข้ภรรยาของตนเอง กฎหมายกำหนดว่าต้องรับโทษ ⁵⁰	-ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภรรยาของตน โดยขู่脅ด้วยประการใดๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย ซึ่งหญิงนั้นไม่อาจอยู่ในภาวะขัดขืนได้ หรือทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษ ⁵¹

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ เสรีภาพในทางเพศ

⁴⁹พระไอยการลักษณะผิดเมีย มาตรา 78 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 42.

⁵⁰ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 243.

⁵¹ ประมวลกฎหมายอาญามาตรา 276.

7. ลักษณะความผิดเกี่ยวกับชีวิตและร่างกาย

7.1 ความผิดต่อชีวิต

7.1.1 ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
- ชกตีฟันแทงกันจนบาดเจ็บ และตายในเวลาต่อมา กฎหมายว่ามีโทษ ⁵²	- ผู้ใดไม่มีเจตนาจะฆ่าให้ตายแต่ได้ทำร้ายกันจนถึงแก่ความตาย กฎหมายว่ามันมีความผิด ⁵³	- ผู้ใดไม่ได้มีเจตนาฆ่า แต่ทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ผู้นั้นถึงแก่ความตาย ต้องระวางโทษ ⁵⁴

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ความปลอดภัยของร่างกาย

7.1.2 ฆ่าผู้อื่น

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
- ค่ำตีกันจับอาวุธไปฟันแทง จนบาดเจ็บและตาย กฎหมายว่ามีโทษ ⁵⁵	- ผู้ใดกระทำโดยเจตนาให้ผู้หนึ่งผู้ใดถึงแก่ความตาย กฎหมายกำหนดว่า ฆ่าคนตายโดยเจตนา ⁵⁶	- ผู้ใดฆ่าผู้อื่นต้องระวางโทษ ⁵⁷

⁵² พระไอยการวิวัตติคำกัน มาตรา 20 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 277.

⁵³ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 251.

⁵⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 290.

⁵⁵ พระอัยการอาชญาหลวง มาตรา 34 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 394.

⁵⁶ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 249.

⁵⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 288.

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ชีวิตมนุษย์

7.1.3 เข้าร่วมซุลมุนต่อสู้โดยมีผู้เสียชีวิต

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้ใดวิวาทตีต่อกัน และมีผู้ อยู่ใกล้รู้เห็นมิได้ห้ามปราม ถ้า ถึง ตาย ผู้รู้ เห็น เหตุการณ์ ต้องมีส่วนร่วม รับผิดชอบ ⁵⁸	- ถ้ามีผู้บาดเจ็บถึงแก่ความตายใน ที่วิวาทกันระหว่างสามคนขึ้นไป กฎหมายกำหนดว่านอกจากคนที่ ปรากฏว่าได้ต่อสู้เพราะจำเป็นต้อง ป้องกันอันตรายแก่ตนเองแล้ว บรรดาคนที่วิวาทกันก็มีความผิด ⁵⁹	-ผู้ใดเข้าร่วมในการซุลมุนต่อสู้ ระหว่างบุคคลสามคนขึ้นไป และมีที่อยู่ในเหตุการณ์ถึงแก่ ความตาย โดยการกระทำใน การซุลมุนต่อสู้ นั้น ผู้เข้าร่วม ซุลมุนต้องมีโทษ ⁶⁰

ความผิดฐานนี้เป็น ความผิดที่เป็นการก่อภัยอันตรายที่เห็นประจักษ์ และคุณธรรมทาง
กฎหมาย คือ ภัยอันตรายต่อชีวิต

⁵⁸ พระอัยการลักษณะวิวาทตีต่อกัน มาตรา 6 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์
และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 273.

⁵⁹ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 253.

⁶⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 294.

7.2 ความผิดต่อร่างกาย

7.2.1 ทำร้ายร่างกายจนเกิดอันตราย

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-มัดผู้อื่นด้วยเชือกด้วยไม้ หวายและตีด้วยหวายและ ลวดหนัง กฎหมายว่าละเมิด ให้ไหมโดยยศศักดิ์ ⁶¹ -ผู้ใดลอบพินแทงผู้อื่น และ ได้รับบาดเจ็บ ให้เอาман ผู้ทำร้ายมาจำ แล้วเอาขึ้น หาอย่างประจาน ⁶²	-ผู้ใดมิได้มีเจตนาฆ่าให้ตาย แต่มัน มีความผิดฐานประทุษร้ายแก่ ร่างกาย ต้องรวางโทษ ⁶³	-ผู้ใดทำร้ายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ เกิดอันตรายหรือจิตใจ ผู้นั้น กระทำความผิดฐานทำร้าย ร่างกาย ⁶⁴

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ความปลอดภัยของร่างกาย

⁶¹ พระไอยการอาชฎาราช มาตรา 9 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ
การเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 452.

⁶² พระไอยการลักษณโจร มาตรา 65, เพ็ญอ้าง, น. 325.

⁶³ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 254.

⁶⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 295.

7.2.2 ทำร้ายร่างกาย พระภิกษุ บิฑามารดา ปุ๋ยาดายายเป็นเหตุให้ต้องรับโทษหนักขึ้น

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้ใดวิวาทตีต่่าฟันแทงพระ บิฑามารดา ปุ๋ยาดายาย ต้อง รับโทษหนักขึ้นตามแต่สภาพ การบาดเจ็บของผู้ถูกตี ⁶⁵		-ผู้ใดกระทำความผิดฐานทำ ร้ายร่างกายบุพการี ผู้นั้นต้อง ระวางโทษหนักขึ้น ⁶⁶

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ชีวิตมนุษย์ และความกตัญญูต่อบุพการี
จะเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบันนี้ จะมีต้องรับโทษหนักขึ้นถ้าได้กระทำ
ต่อ พระภิกษุ หรือ ปุ๋ยาดายาย เหมือนในพระไอยการลักษณะวิวาท เพราะ กฎหมายอาญาจะ
ลงโทษหนักขึ้นเนื่องจากเป็นบุพการีใน (1) เท่านั้น

7.2.3 เข้าร่วมชุมนุมโดยเป็นเหตุให้ผู้อื่นได้รับอันตราย

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้ร้ายทุบตีฟันแทงผู้อื่น ได้รับบาดเจ็บ กฎหมาย กำหนดให้มีโทษ ⁶⁷	-ถ้ามีการประทุษร้ายแก่ร่างกาย สาหัส เกิดขึ้นในที่วิวาท กฎหมาย กำหนดว่าถ้าไม่ปรากฏว่ามีคนที่ จำเป็นต้องต่อสู้ป้องกันด้วยแล้ว มี ความผิด ⁶⁸	ผู้ใดเข้าร่วมในการชุมนุมต่อสู้ ระหว่างบุคคลสามคนขึ้นไป และบุคคลหนึ่งบุคคลใดไม่ว่า จะเป็นผู้ที่เข้าร่วมในการนั้น หรือไม่ รับอันตรายสาหัสโดย การกระทำในการชุมนุม ต้อง ระวางโทษ ⁶⁹

⁶⁵ พระไอยการลักษณะวิวาท มาตรา 32 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ
การเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 282.

⁶⁶ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 296.

⁶⁷ พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 88 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ
การเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 333.

⁶⁸ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 258.

⁶⁹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 299.

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ภัยอันตรายต่อร่างกาย

8. ลักษณะความผิดที่เกี่ยวกับทรัพย์

8.1 ความผิดฐานลักทรัพย์และฉ้อทรัพย์

8.1.1 ลักทรัพย์

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้ร้ายล้วงลักทรัพย์สิ่งของ ผู้อื่นไปจับได้เป็นสัจว่าลักจริง กฎหมายให้มีโทษ ⁷⁰	-ผู้ใดบังอาจเอาทรัพย์ของผู้อื่นไป โดยการทุจริตท่านว่ามั่นคงคือโจรลัก ทรัพย์ ⁷¹	-ผู้ใดเอาทรัพย์ของผู้อื่น หรือ ผู้อื่นเป็นเจ้าของทรัพย์รวมอยู่ ด้วยไปโดยทุจริต ผู้นั้นผิดฐาน ลักทรัพย์ ⁷²

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ กรรมสิทธิ์ และการครอบครอง

การลักทรัพย์นี้ไม่ว่าจะเป็นในกฎหมายตราสามดวงและกฎหมายลักษณะอาญา⁷³ หรือ

⁷⁰ พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 61 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ
การเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 324.

⁷¹ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 288.

⁷² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334.

⁷³ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127 มาตรา 54 บัญญัติว่า “ผู้ใดกระทำความผิดฐาน
ประทุษร้ายต่อทรัพย์สมบัติตามที่กล่าวไว้ตั้งแต่ มาตรา 288 จนถึงมาตรา 296 ก็ดี ตั้งแต่มาตรา 304
จนถึงมาตรา 321 ก็ดี ตั้งแต่มาตรา 324 จนถึงมาตรา 329 ก็ดี แลในมาตรา 340 นั้นก็ดี ถ้าการกระทำ
แก่ทรัพย์ ญาติที่สืบสายโลหิตนับโดยตรงขึ้นไป คือ พ่อ, แม่, ปู่, ย่า, ตา, ยาย, ทวด ของมันเองก็ดี
นับโดยตรงลงมาก็คือ ลูก, หลาน, เหลน, ลื้อ ของมันเองก็ดี ท่านว่ามันควรรับอาญาที่กฎหมาย
บัญญัติไว้สำหรับความผิด เช่นนั้นทั้งหนึ่ง

ถ้าแลความผิดเช่นว่ามานี้ เป็นความผิดที่สามมีกระทำต่อภรรยา หรือภรรยากระทำต่อสามี
ท่านว่าไม่มีโทษ”

แม้กระทั่งประมวลกฎหมายอาญาในปัจจุบัน⁷⁴ก็มีเหตุยกเว้นสำหรับญาติกันที่จะไม่ต้องรับผิดชอบหรือรับผิดชอบเพียงกึ่งหนึ่งเท่านั้นโดยจะปรากฏให้เห็นในพระไอยการลักษณะโจรข้อที่ 146 กำหนดว่า “ลูกเขยลักทรัพย์สิ่งของสิ่งใดๆ ของๆ ลักทรัพย์ของลูกเขย แลลูกชะงักลักทรัพย์ของพ่อผัวแม่ผัวๆ ลักทรัพย์ของลูกชะงัก ลูกลักทรัพย์ของพ่อแม่ๆ ลักทรัพย์ของลูก น้ำลักทรัพย์ของหลานๆ ลักทรัพย์ของน้ำ ลูกตาดูหน้าอาวอาลักทรัพย์หลานๆ ลักทรัพย์ลูกตาดูหน้าอาวอา พี่ลักทรัพย์ของน้องๆ ลักทรัพย์ของพี่ ประการเท่านี้ท่านว่าไซ้อื่น เขาทรัพย์เรื่องเดียวกันยากไร้เขาเสียกันมิได้ ให้คืนแต่ทรัพย์สิ่งของนั้นให้แก่กัน จงโทษแลปรับใหม่ให้แก่กันตั้งฉันผู้อื่นมิได้

อนึ่งผัวเมียลักทรัพย์สิ่งของกันเอง ท่านมิให้เอาโทษตั้งฉันผู้อื่นเลย แม้นลักแล้วจะหย่าแบ่งทรัพย์กันก็ให้บังคับให้โดยขนาด ถ้าญาติเขยชะงักทั้งหลายก็ดูเดียวกัน”

8.1.2 วิงวาททรัพย์

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-ผู้ใดลอบลักดีชิงในทางเรือ ก็ ดี หรือ ทาง บ ก ก็ ดี กฎหมายมีโทษ ⁷⁵	-ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กิริยาจกฉวย ทรัพย์พานี้ไปต่อหน้า กฎหมาย ว่ามีความผิดฐานวิงวาททรัพย์ ⁷⁶	-ผู้ใดลักทรัพย์โดยฉกฉวยเอา ซึ่งหน้า ผู้นั้นกระทำความผิด ฐานวิงวาททรัพย์ ⁷⁷

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ กรรมสิทธิ์ และการครอบครอง

⁷⁴ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71.

⁷⁵ พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 73 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 328.

⁷⁶ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 297.

⁷⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 336.

8.2 ความผิดฐานกรรโชก ริดเอาทรัพย์ และปล้นทรัพย์

8.2.1 ชิงทรัพย์

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-โจรล้วงลัก ฉกฉวย ตีชิง และโจรประการใดๆก็ดี มี โทษ ⁷⁸	-ถ้าในการชิงทรัพย์ประการใดต้อง บาดเจ็บ กฎหมายว่ามันผู้กระทำความผิดต้องมีโทษ ⁷⁹	-ผู้ใดใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่ เชิญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้นั้นกระทำความผิดฐานชิงทรัพย์ ⁸⁰

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ กรรมสิทธิ์ การครอบครอง และความปลอดภัยของร่างกาย

8.2.2 ปล้นทรัพย์

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-โจรปล้นสดม พ้นทางเจ้า ทรัพย์บาดเจ็บ กฎหมายให้ มีโทษ ⁸¹	-ถ้าตั้งแต่สามคนขึ้นไปและมีอาวุธ แม้แต่คนเดียวก็ดี กระทำการชิง ทรัพย์ กฎหมายว่ามันเป็นโจรปล้น ทรัพย์ ⁸²	-ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกัน กระทำความผิดด้วยกันตั้งแต่ สามคนขึ้นไป ผู้นั้นกระทำความผิดฐานปล้นทรัพย์ ⁸³

⁷⁸ พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 57, 61 และ 88 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชา ธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 322, 324 และ 333.

⁷⁹ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 300.

⁸⁰ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 339.

⁸¹ พระไอยการลักษณะโจร มาตรา 55 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และ การเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 321.

⁸² กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 301.

⁸³ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 340.

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ กรรมสิทธิ์ การครอบครอง และความปลอดภัยของร่างกายเช่นกัน โดยการมีอาวุธติดตัวไป เป็นเงื่อนไขแห่งการลงโทษทางภาวะวิสัย และเงื่อนไขในการเพิ่มโทษด้วย

8.3 ความผิดฐานฉ้อโกง

กฎหมายตราสามดวง	กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127	ประมวลกฎหมายอาญา
-พระเจ้าอยู่หัวไม่ได้ใช้ไปราชการสิ่งใด แต่ตนว่าพระเจ้าอยู่หัวใช้ก็ดี แล้วตนไปรุกรวษาบตรชมไพร่ฟ้าเก็บเอาทรัพย์สินสิ่งของอันใดๆก็ดี และผู้ใดไปทำทุจริตดังนี้ ผู้นั้นมีโทษ⁸⁴ -ดักดีใหญ่แปลงว่าน้อย ดักดีน้อยแปลงว่าใหญ่ กฎหมายว่าต้องมีโทษ⁸⁵	-ผู้ใดใช้อุบายหลอกลวงด้วยประการใดๆอันต้องประกอยด้วยความเท็จ หรือแกล้งปกปิดอย่างใดๆ ที่มันควรต้องบอกกฎหมายว่าการกระทำเช่นว่ามานี้ กระทำการฉ้อโกงมีความผิดต้องรวางโทษ⁸⁶	-ผู้ใดโดยทุจริต หลอกลวงผู้อื่นด้วยการแสดงข้อความอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้ได้ไปซึ่งทรัพย์สินจากผู้ถูกหลอกลวงกฎหมายว่าการกระทำนั้นผิดฐานฉ้อโกง⁸⁷

คุณธรรมทางกฎหมายของความผิดฐานนี้คือ ทรัพย์สิน

⁸⁴ พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 3 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 372.

⁸⁵ พระไอยการอาชญาหลวง มาตรา 80 อ้างถึงใน มหาวิทยาลัยวิชาธรรมศาสตร์และการเมือง, อ้างแล้วเชิงอรรถที่ 2, น. 415.

⁸⁶ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 304.

⁸⁷ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 341.